

TUUSULA

**Kasvun ja talouden hallinta
tilinpäätösten tunnuslukuja 2018-2023
kasvun ja talouden hallintaohjelma 2025-2034**

Kunnanhallitus 2.12.2024

Kasvun ja talouden hallinta – esityksen rakenne

- Hallintaohjelman perusta, tavoitteet ja painopisteet
- Tilinpäätöksistä saatavat tunnusluvut
 - Tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase tunnuslukutarkastelu v. 2018-2023
- Talous ja hallintaohjelman alkuperäiset linjaukset
 - Keskeiset muuttujat
- Myyntivoitot, henkilöstö ja lainat arviointi
- Talousarvio ja suunnitelmavuodet 2025-2029
- Skenaariot
 - Talousarvio perusskenaario, muut VE1-VE4, oletukset kunkin skenaarion yhteydessä
- Johtopäätökset
- Tuottavuusesimerkki
- Linjaukset ja toimenpiteet

Kasvun ja talouden hallintaohjelman tausta – perusta, tavoitteet ja painopisteet

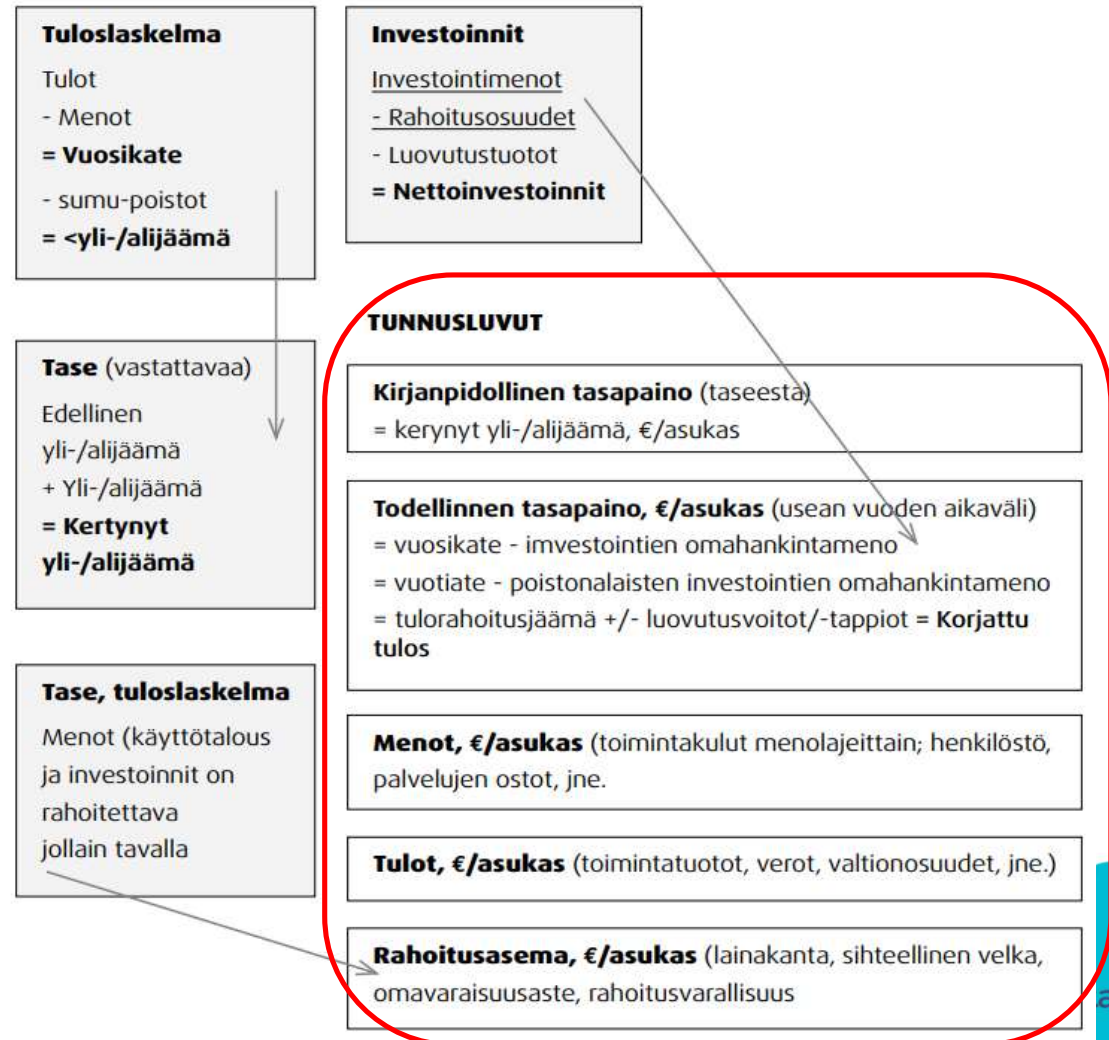
- Ohjelman perustana ovat kunnan valtuustossa 9.12.2019, 7.12.2020, 13.12.2021 ja 12.12.2022 tekemät linjaukset kasvun ja talouden hallintaohjelmasta
- Oikealla olevat painopisteet ovat alkuperäiset, mutta edelleen tarkoituksenmukaiset muilta osin paitsi Keusoten osalta (1.1.2023 hyvinvointialue)
- Tavoitteena Tuusulan strategian toteuttaminen taloudellisesti kestävästi
- Seuraavilla kalvoilla tilinpäätösten 2018-2023 tunnulukuja

Konsernijaoston ja kunnashallituksen kokouksissa vuonna 2019 käynnistetyn kasvun ja talouden hallintaohjelman keskeisimmät painopisteet olivat seuraavat:

- Tuusulan talousarvion 2020 ja taloussuunnitelman 2020 - 2024 lähtökohtana on käyttötalouden tasapaino ja ylijäämäinen tulos sekä velkaantumisen hallittu kasvu.
- Tavoitteena on parantaa kunnan tulonmuodostusta vauhdittamalla uusien yritysalueiden kehittämistä, tonttikauppaa sekä muiden kunnan elinvoimaa vahvistavia toimenpiteitä.
- Investoinneilla tuetaan kunnan strategian mukaisten tavoitteiden saavuttamista sekä modernisoidaan palveluverkkoa.
- Lähtökohtana on, että henkilöstömäärää arvioidaan kriittisesti, ottaen huomioon erityisesti palvelutarpeen ja asiakasmäärien muutokset eri toimialueilla.
- Palvelutarpeiden aiheuttamaan kustannuspaineen kasvuun pyritään edelleen vastaamaan kevyemmällä ja ennaltaehkäisyyn painottuvilla palveluilla.
- Keusoten kanssa tehtävällä edunvalvonnalla, omistajaohjauksella ja tiiviillä yhteistyöllä tähdätään sote-palveluiden menokehityksen tiukkaan hallintaan.

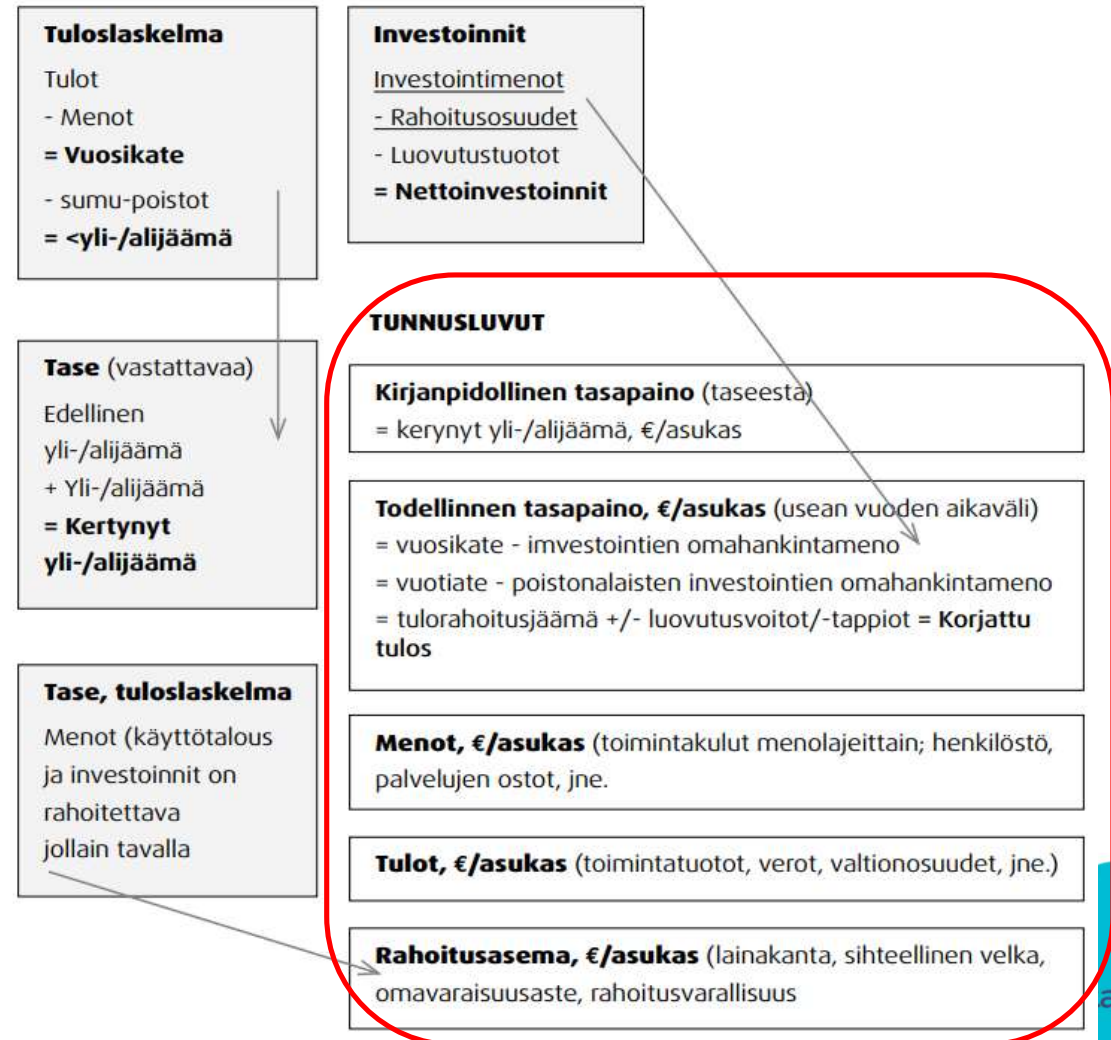
Kasvun ja talouden hallintaohjelma – tilinpäätöksistä saatavat tunnusluvut

- **kirjanpidollinen tasapaino, jonka keskeisin mittari/tunnusluku on**
 - taseesta saatava kertynyt yli-/alijäämä e/asukas. Tunnusluku on kumulatiivinen – aikaisempien vuosien yli-/alijäämään lisätään uusi päättyneet tilikauden yli-/alijäämä.
 - Tunnusluvun ongelmana tasapainon kuvaajana on poistojen alimittaisuus – ne eivät vastaa kuntien tekemiä investointeja.
 - Tunnusluku saattaa antaa liian hyvän yleiskuvan, jos on tehty paljon investointeja
- **korjattu tilikauden tulos -tunnusluku (e/asukas) Huom!! Tätä ei ole laskettu esimerkkien tunnusluvuissa**
 - ottaa huomioon edellistä paremmin toteutuneet investoinnit ja niiden rahoituksen tarkastelemalla vuosikatteen ja poistonalaisten investointien omahankintamenojen erotusta korjattuna vielä omaisuuden luovutusvoitoilla ja -tappioilla.
 - Tämä antaa yli-/alijäämää realistisemmän kuvan kuntatalouden tasapainosta.

Kasvun ja talouden hallintaohjelma – tilinpäätöksistä saatavat tunnusluvut

- **Kunnan palvelutuotanto rahoitetaan eri lähteistä saaduilla tuloilla**
 - volyymiltaan suurimmat tuloerät: toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet.
- **Menojen ja tulojen keskinäiset muutokset vaikuttavat kuntien rahoitusasemaan.**
 - Vuotuiset menot on rahoitettava tavalla tai toisella esimerkiksi tuloilla, omaisuuden myynnillä tai lainaa ottamalla.
- **Rahoitusaseman tarkastelu peruskunnan tasolla**
 - Euroa per asukas -tunnuslukujen avulla: lainakanta, suhteellinen velkaantuneisuus, omavaraisuusaste
 - Lainat per asukas kuvaa kunnan välitöntä ja juridista vastuuta – ei kerro, mihin tarkoitukseen laina on käytetty

Kasvun ja talouden hallintaohjelma - tilinpäätösten 2018-2023 tunnuslukutarkastelu

▪ Tuloslaskelman tunnuslukuja

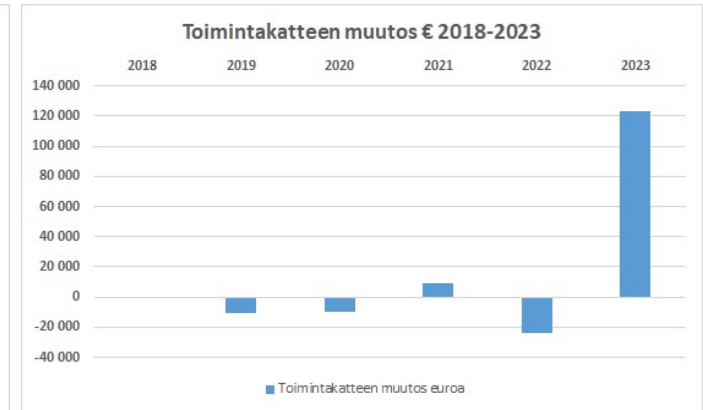
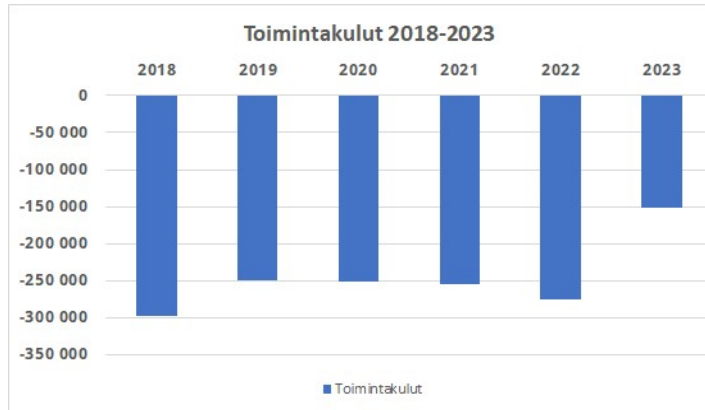
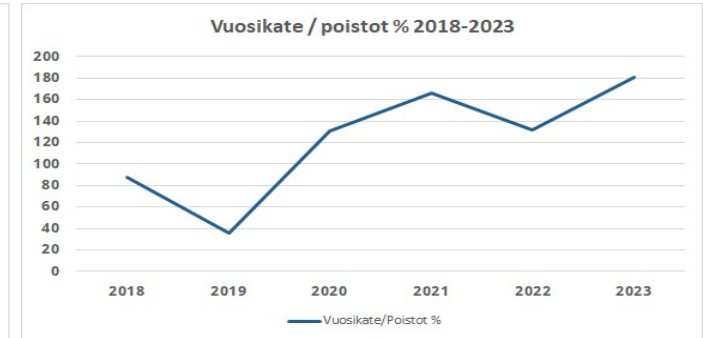
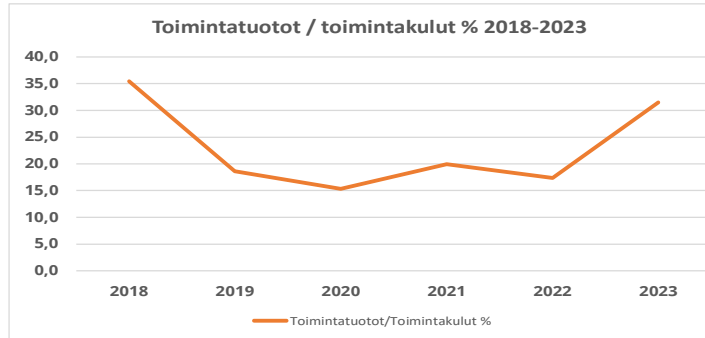
▪ Vuosi 2023 sote irtautunut

▪ Vuodesta 2020 lähtien vuosikate kattanut poistot

▪ Toimintakatteen muutoksesta

- Kiky-sopimus julkisen sektorin lomarahoja leikattiin 30 prosenttia vuosina 2017–2019
- v. 2020-2021 korona,
- v. 2022-2023 inflaatio, Ukrainan-sota, energiahintojen nousu, kunta-alan palkankorotukset, korkotason nousu
- Vuoden 2023 alusta sote siirtynyt hyvinvointialueelle, toimintakuluja ja tuottoja poistui

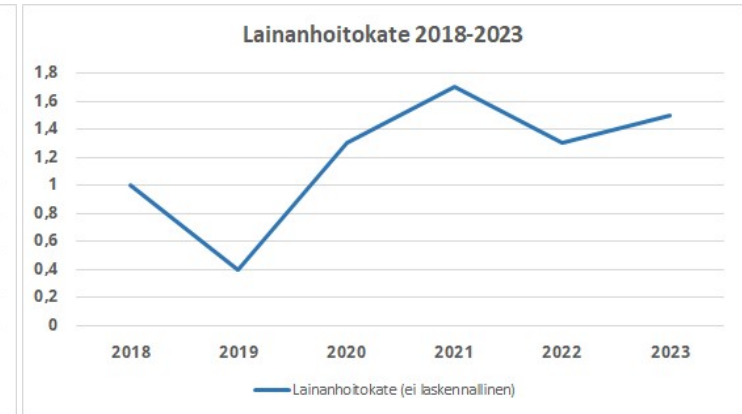
Tuloslaskelma tunnusluvut	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Toimintatuotot/Toimintakulut %	35,4	18,6	15,3	19,9	17,3	31,5
Toimintatuotot	105 457	46 408	38 444	50 684	47 708	47 792
Valmistus omaan käyttöön	380	266	486	628	367	259
Toimintakulut	-297 705	-248 978	-250 889	-254 240	-275 283	-151 743
Toimintakate	-191 867	-202 303	-211 960	-202 929	-227 208	-103 693
Vuosikate/Poistot %	87,1	35,1	130,4	166,1	132	181
Vuosikate €/asukas	303	141	561	774	640	925

Kasvun ja talouden hallintaohjelma - tilinpäätösten 2018-2023 tunnuslukutarkastelu

- **Rahoituslaskelman tunnuslukuja**
- Toiminnan ja investointien rahavirta negatiivinen velkaantumisen
- Kassan riittävyys, joudutaan käyttämään kuntatodistuksia (lyhytaikainen rahoitus)
- Lainanhoitokate
 - lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1 – 2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden

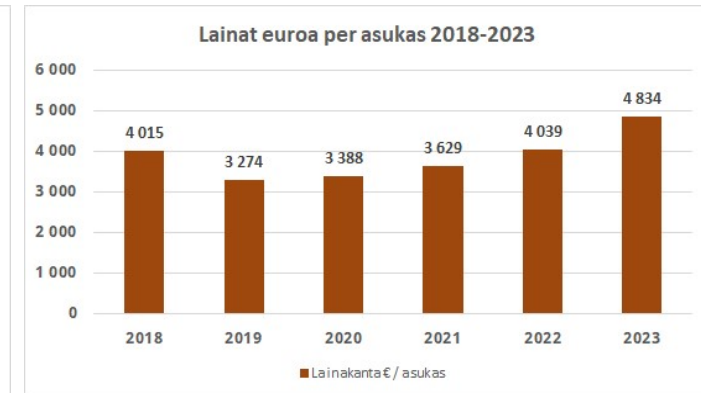
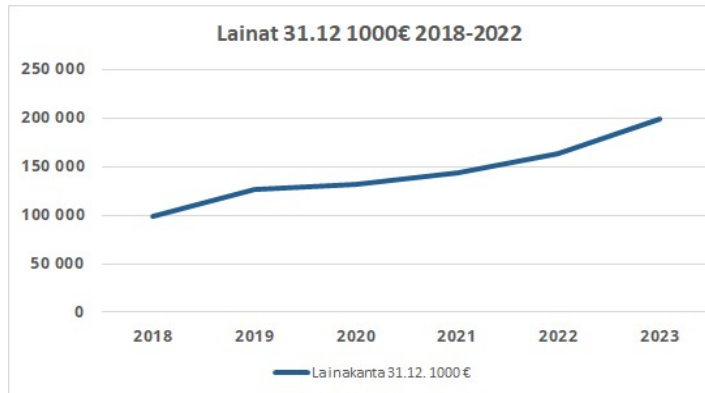
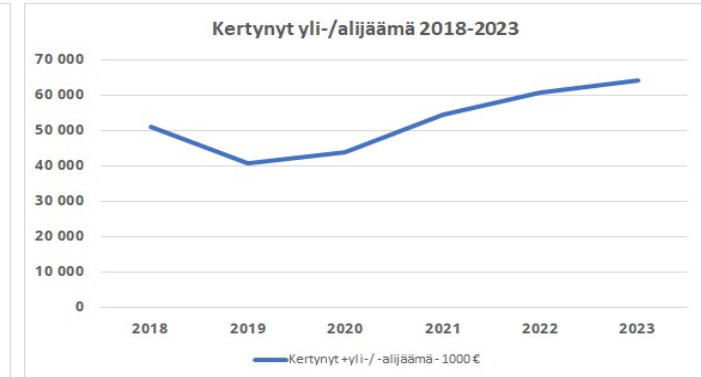
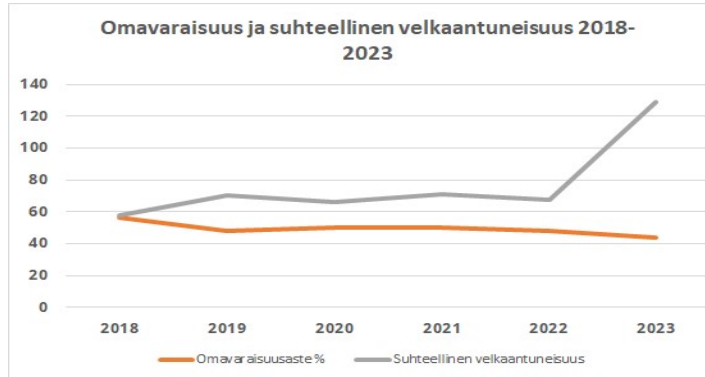
Rahoituslaskelma tunnusluvut	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta 1000€	-64 128	-87 967	-82 045	-78 511	-106 283	-108 540
Investointien tulorahoitus %	33,4	14,2	87,6	82,3	46,1	46,3
Lainanhoitokate (ei laskennallinen)	1	0,4	1,3	1,7	1,3	1,5
Kassan riittävyys pv	13,1	12,2	9,6	10,0	3,2	7,0

Kasvun ja talouden hallintaohjelma - tilinpäätösten 2018-2023 tunnuslukutarkastelu

- **Taseen tunnuslukuja**
- Omavaraisuus yli 40 %, suhteellinen velkaantuneisuus kasvanut (sote poistunut taseesta)
- Kumulatiivinen ylijäämä 64,3 miljoonaa euroa
- Lainamäärä 199,8 miljoonaa euroa v. 2023 lopussa
- Laina per asukas 4834 euroa vuoden 2023 lopussa

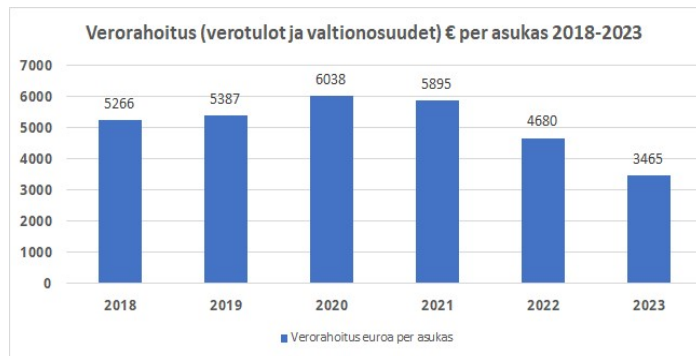
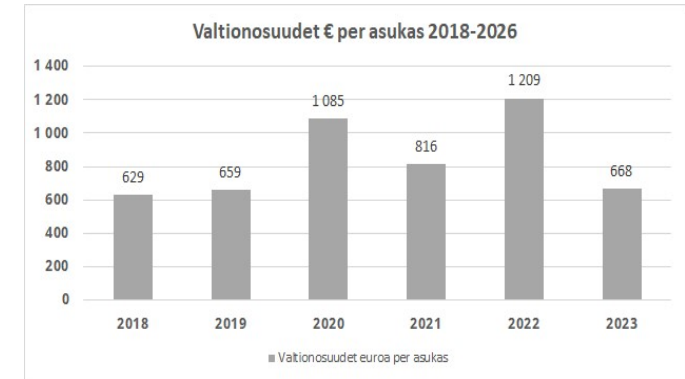
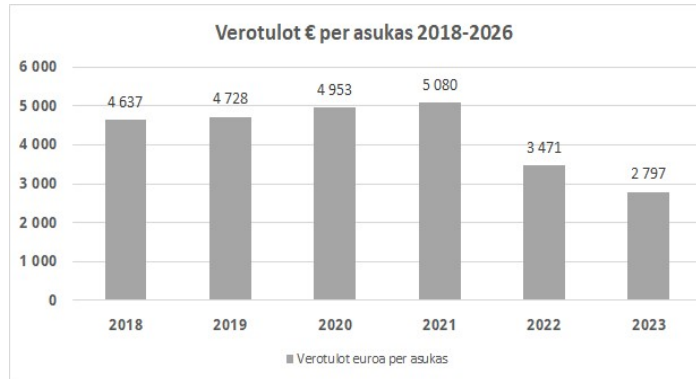
Taseen tunnusluvut	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Omavaraisuusaste %	56,4	48,3	50,1	50,1	47,9	44,0
Suhteellinen velkaantuneisuus	57,6	70,3	66,5	71	67,8	129,1
Kertynyt +yli-/ -alijäämä - 1000 €	51 196	40 835	43 840	54 665	60 706	64 333
Kertynyt +yli-/ -alijäämä - € / asukas	1 325	1 058	1 130	1 376	1 503	1 556
Lainakanta 31.12. 1000 €	98 599	126 386	131 399	144 175	163 088	199 818
Lainakanta € / asukas	4 015	3 274	3 388	3 629	4 039	4 834
Lainat ja vuokravastuut			148 138	159 001	163 088	199 818
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	4 300	2 923	3 819	4 002	4 039	4 834

Kasvun ja talouden hallintaohjelma - tilinpäätösten 2018-2023 tunnuslukutarkastelu

- **Verorahoitus**
- verotulokehitys per asukas ollut hyvä ja nouseva,
- taso pudonnut merkittävästi sote muutoksen johdosta
- vuonna 2023 ollut vielä nk. "verohäntä" eli aikaisemmilta vuosilta vielä kertyneitä tilityksiä

Verorahoitus	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Verotulot	179 203 045	182 522 866	192 120 963	201 794 084	140 156 440	115 630 246
Valtionosuudet	24 291 087	25 429 423	42 076 756	32 411 104	48 841 708	27 594 531
Verotulot euroa per asukas	4 637	4 728	4 953	5 080	3 471	2 797
Valtionosuudet euroa per asukas	629	659	1 085	816	1 209	668
Verorahoitus euroa per asukas	5266	5387	6038	5895	4680	3465

Kasvun ja talouden hallintaohjelman tausta – alkuperäiset linjaukset

- Oikealla olevat linjaukset ovat alkuperäiset, mutta edelleen tarkoituksenmukaiset muilta osin, paitsi Keusoten osalta (1.1.2023 hyvinvointialue)

Yritysalueet: Linjaus/tavoite: yritystonttien myyntitulot 2020-2029, yhteensä 75,2 M€

Asuinalueet: Linjaus/tavoite: asuintonttien myyntitulot 2020-2029 yhteensä 85,8 M€

Palveluverkon kehittäminen: Linjaus/tavoite: Etelä-Tuusulan uuden varhaiskasvatus- ja kouluverkon (Martta Wendelinin päiväkodin sekä Kirkonkylän, Riihikallion, Rykmentinpuiston ja Lahelan koulut) käytön, ylläpidon ja väistötilojen säästöt nousevat vaiheittain vuoden 2023 1 milj. eurosta 5 milj. euroon vuodesta 2026 alkaen.

Vajaakäyttöisten kiinteistöjen kehittäminen ja myynti: Linjaus/tavoite; tonttien ja rakennusten myynnit yhteensä min 10 M€ 2020-2026

Keusoten talouden ja maksuosuuden kehitys: Linjaus/tavoite; Keusoten maksuosuuden kasvu enintään 1,5 % / vuosi

Palveluprosessien kehittäminen: Linjaus; kehitettävistä palveluprosesseista saatava tuottavuushyöty vähintään 0,25 M€/vuosi 2021 alkaen

Henkilöstö: Linjaus: Kunta reagoi kysynnän muutoksiin ja sopeuttaa henkilöstön määrää ja rakennetta tarpeen mukaan. Suunnittelun lähtökohtana henkilöstömenojen 1 % kasvu / vuosi 2021 alkaen.

Talouden linjaukset: Kunnan lainakannan tavoitetaso 2020 – 2029 enintään 320 M€ ja 2029 alle 200 M€. Kunnan vuosikatteen tavoitetaso 2022 alkaen vähintään 25 M€ ja 2026 alkaen yli 35 M€

Kasvun ja talouden hallintaohjelma – keskeiset muuttujat

Tiedostettava ja varauduttava toimintaympäristömuutoksiin
ja talouden suhdannemuutoksiin

- väestökehityksen sekä maahanmuuton vaikutukset palvelujen kysyntään

- kaavoitus
- tonttien jalostus
- tonttien tarjonta, kysyntä ja myynnit
- asuin -ja yritysalueet

- Kasvun kautta lisää verotuloja

- verotulo-odottamat
- kunnallisvero
- yhteisövero
- kiinteistövero

- vajaakäytössä olevat - myynti
- väistötilat - luopuminen
- palveluverkon kehittäminen

- uusinvestoinnit
- korvausinvestoinnit
- yhtiöt – lakkaavat, alkavat

- yhden prosenttiyksikön korotus tuottaa 12,1 milj. euroa
- 0,5 prosenttiyksikön korotus 6,05 milj. euroa
- 0,1 prosenttiyksikön korotus 1,2 milj. euroa

TUUSULA

Elämisen taidetta.

Kasvun ja talouden hallintaohjelman tausta – myyntivoitot linjaukset arviointi

- Maa ja vesialueiden myyntivoitot yhteensä v. 2019-2023 olivat 45,9 miljoonaa euroa
- alkuperäinen tavoite oli asetettu erikseen sekä yritys että asuintonteille vuosille 2020-2029
- Vuosina 2020-2023 maa- ja vesialueiden myyntivoitto oli 36,4 miljoonaa euroa, joka on kokonaistavoitteesta 161,0 miljoonaa euroa 22,6 %
- Tässä ei tosin ole voitu yksilöidä tuottoa juuri noihin tavoitteisiin vaan asia on tarkasteltu tilinpäätöksistä saatavilla tiedoilla.

13 MUIHIN TOIMINTATUOTTOIHIN SISÄLTÄVÄT OLENNAISET PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOIOT JA -TAPPIOT

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	7 528	9 009	7 642	8 935
Rakennusten myyntivoitot	0	0	561	0
Muut myyntivoitot	1	1 148	0	1 008
Myyntivoitot yhteensä	7 530	10 157	8 203	9 942
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen myyntitappiot	24	0	0	0
Muut myyntitappiot	6	11	0	0
Myyntitappiot yhteensä	31	11	0	0

13 MUIHIN TOIMINTATUOTTOIHIN SISÄLTÄVÄT OLENNAISET PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOIOT JA -TAPPIOT

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	9 009	14 849	8 935	14 849
Rakennusten myyntivoitot	0	0	0	0
Muut myyntivoitot	1 148	418	1 008	391
Myyntivoitot yhteensä	10 157	15 267	9 942	15 239
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen myyntitappiot	0	0	0	0
Muut myyntitappiot	11	0	0	0
Myyntitappiot yhteensä	11	0	0	0

13 MUIHIN TOIMINTATUOTTOIHIN SISÄLTÄVÄT OLENNAISET PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSVOIOT JA -TAPPIOT

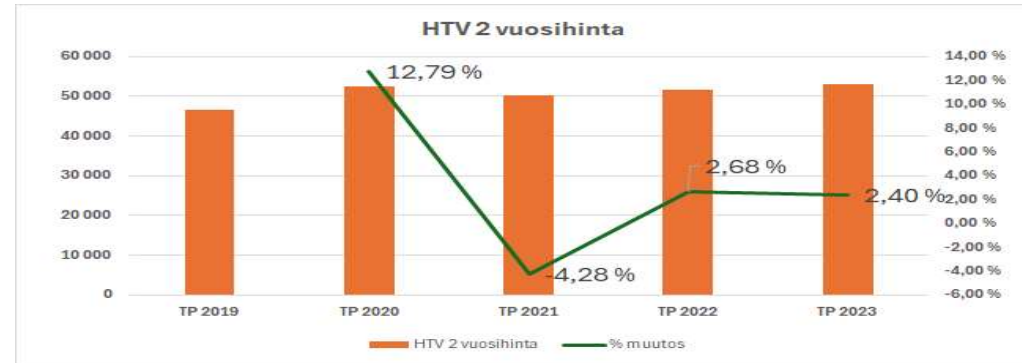
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	5 169	9 502	5 018	9 499
Rakennusten myyntivoitot	0	3	0	0
Muut myyntivoitot	126	267	0	257
Myyntivoitot yhteensä	5 295	9 772	5 018	9 756
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen myyntitappiot	0	0	0	0
Muut myyntitappiot	0	0	0	0
Myyntitappiot yhteensä	0	0	0	0

Kasvun ja talouden hallintaohjelman tausta – henkilöstö linjaukset arviointi

- henkilötyöpanosten kehitys (HTV2)
- Htv 2 vuosityöhinta ja kustannusmuutos %
- Linjaustavoitteen mukainen 1 %

henkilöstömenojen kasvu vuodesta 2021 lähtien on toteutunut vuonna 2021, mutta ei 2022 ja 2023

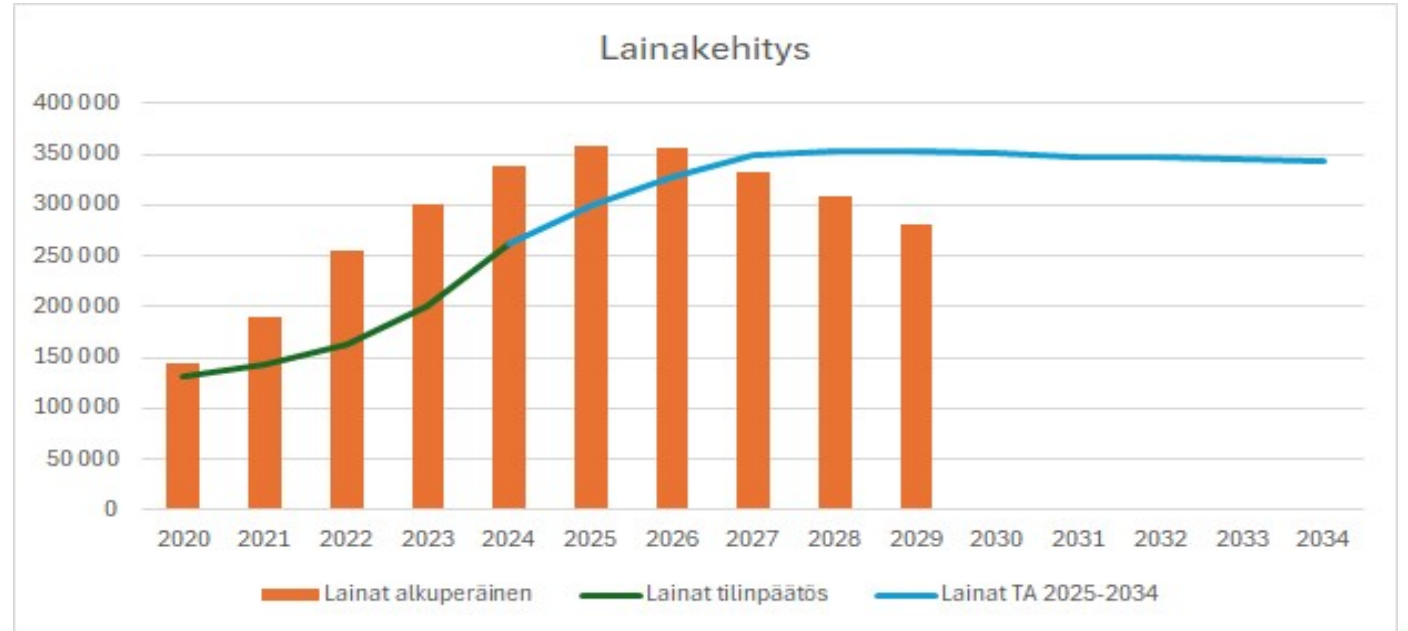
Tieto	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Palkat ja palkkiot	60 400 000	66 429 140	63 885 829	67 670 254	72 459 790
% muutos		9,98 %	-3,83 %	5,92 %	7,08 %
Henkilösivukulut	14 800 000	15 235 134	16 649 659	16 865 669	17 123 969
% muutos		2,94 %	9,28 %	1,30 %	1,53 %
HTV 2	1612,2	1552,2	1599,1	1634,7	1691,8
Henkilöstökustannukset	75 200 000	81 664 274	80 535 488	84 535 923	89 583 759
HTV 2 vuosihinta	46 644	52 612	50 362	51 713	52 952
% muutos		12,79 %	-4,28 %	2,68 %	2,40 %

Kasvun ja talouden hallintaohjelman tausta – talouslinjaukset arviointi

- Kunnan lainakanta enintään 320 miljoonaa vuonna 2029
- Lainakanta-arvio vuoden 2024 ennusteen mukaan on 262,0 miljoonaa euroa 31.12.tilanteessa
- Lainakanta olisi taloussuunnitelmakausina 2025-2029 lopussa noin 353 miljoonaa euroa eli + 33 miljoonaa euroa alkuperäiseen ohjelmaan nähden
- alkuperäisessä suunnitelmassa sote mukana, vuonna 2023 ei enää toteumissa

Lainat 1000 €	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Lainat alkuperäinen	143 567	189 567	254 567	301 067	338 067	357 867	356 367	332 367	309 367	281 367					
Lainat tilinpäätös	131 399	144 175	163 088	199 818	262 000										
Lainat TA 2025-2034					262 818	300 418	327 768	348 768	353 768	353 768	351 814	347 880	347 432	345 420	342 940

Kasvun ja talouden hallintaohjelma 2025-2029

TULOSLASKELMA KUNTA+VESI (eliminoimaton)

78 344 629

Kunta + vesihuoltoliikelaitos

- Kunta ja vesi eliminoimaton tuloslaskelma
- Myyntivoitto-odotus korkea v. 2027 -->
- Toimintakate alle 100 miljoonan tasoon v. 2027 -->
- yritys ja asuinalueet kaavoitus ja myyntikehitys, tilikauden tuloksen kehitys positiivinen 2025-2029

Vuosi	TA 2024	enn 06/2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Veroprosentti	7,10	7,10	7,10	7,10	7,10	7,10	7,10
Varsinainen toiminta	euroa	euroa	euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa
Myyntivoitot	10 200 000	10 200 000	12 155 000	14 051	39 857	49 144	40 554
Toimintatulot	65 355 784	65 445 784	66 189 629	66 852	67 520	68 195	68 877
Sisäiset toimintatuotot*	30 149 871	30 149 871	30 559 870	30 865	31 174	31 486	31 801
ympäristökeskus/ympäristöterveydenhuolto sosiaali- ja terveystoimi							
Ulkoiset toimintatuotot	35 205 913	35 295 913	35 629 759	35 986	36 346	36 709	37 076
Valmistus omaan käyttöön	170 000	170 000	200 000	200	200	200	200
Toimintamenot toimialueet	-182 646 145	-188 021 456	-196 100 120	-200 605	-204 309	-208 083	-211 930
Ulkoiset toimintamenot	-152 496 274	-157 871 585	-165 540 250	-169 740	-173 134	-176 597	-180 129
TOIMINTAKATE	-106 920 361	-112 205 672	-117 555 491	-119 502	-96 732	-90 544	-102 299
Ulk.t.menojen muutos-% ed.v. tai arvioon			4,86	2,54	2,00	2,00	2,00
Toimintakatteen muutos-% ennusteeseen			4,77				
Ulk. t.menojen muutos-% ennusteeseen			4,86				
Verotulot	103 669 000	103 669 000	113 831 000	117 327	121 907	124 777	127 722
Kunnallisverot	81 488 000	81 488 000	88 895 000	91 682	95 527	97 438	99 386
Yhteisöverot	6 101 000	6 101 000	7 988 000	8 188	8 399	8 819	9 260
Kiinteistöverot	16 080 000	16 080 000	16 948 000	17 457	17 981	18 520	19 076
muutos-%	-10,34	-10,34	9,80	3,07	3,90	2,35	2,36
Valtionsuudet	28 728 029	28 373 765	30 993 429	31 303	31 929	32 568	33 219
muutos-%			7,89	1,00	2,00	2,00	2,00
Verorahoitus yhteensä	132 397 029	132 042 765	144 824 429	148 630	153 836	157 345	160 942
verorahoituksen muutos-%	-7,56	-7,81	9,39	2,63	3,50	2,28	2,29
Rahoituserät yhteensä	-3 255 350	-3 255 350	-3 552 850	-4 746	-5 170	-5 127	-2 591
Korkotulot	60 000	60 000	100 000	60	60	60	60
Muut rahoitustulot	220 000	220 000	350 000	220	220	220	220
Korkomenot	-3 485 350	-3 485 350	-3 952 850	-4 781	-5 220	-5 177	-2 821
Muut rahoitusmenot	-50 000	-50 000	-50 000	-50	-50	-50	-50
VUOSIKATE	22 221 318	16 581 743	23 716 088	24 382	51 935	61 674	56 052
muutos-%	-28,46	-56,62	6,73	2,81	113,01	18,75	-9,12
Verorahoitus (verot+valtionsuudet)	132 397 029	132 042 765	144 824 429	148 630	153 836	157 345	160 942
muutos-%			9,39	2,63	3,50	2,28	2,29
Toimintatulot/toimintamenot %			39,95	40,33	52,56	56,39	51,64
Vuosikate % verorahoituksesta			16,38	16,40	33,76	39,20	34,83
Vuosikate euro/asukas			562,27	572,66	1206,84	1412,14	1276,13
Vuosikate % poistoista	99,77		100,96	100,05	186,33	208,49	185,39
Kertynyt yli/alijäämä, euroa/asukas				1383,16	842,82	2020,12	2248,30
Suunnitelmapoistot (SuMu)	-22 273 501	-22 273 501	-23 490 450	-24 370	-27 872	-29 581	-30 235
Arvonlaskennalliset							
Satunnaiset kulut							
TILIKAUDEN TULOS	-52 183	-5 691 758	225 638	12	24 063	32 093	25 817
Poistoeron lisäys/vähennys	70 000	70 000	103 000	650	650	650	650
Varausten lisäys/vähennys	0	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	17 817	-5 621 758	328 638	661	24 713	32 742	26 466

Kasvun ja talouden hallintaohjelma 2025-2029

- Kunta ja vesi eliminoimaton
- rahoituslaskelma
- käyttömajaisuuden myyntitulojen tuotto-odotus kasvaa voimakkaasti v. 2027 lähtien
- arvio perustuu kem volyymeihin ja kem hintoihin
- toiminnan ja investointien rahavirta kääntyisi positiiviseksi v. 2029 --> ja velkaantumiskehitys taittuisi

RAHOITUSLASKELMA KUNTA+VESI (eliminoimaton)

Kunta + vesihuoltoliikelaitos

	Tuusula							
	TA2023	TA 2024	enn 03/2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
	euroa			euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa
TOIMINNAN RAHAVIRTA								
Tulorahoitus	20 906 750	12 066 319	6 426 743	11 639 088	10 955	12 703	13 155	16 122
Vuosikate	31 061 750	22 221 319	16 581 743	23 716 088	24 382	51 935	61 674	56 052
Tulorahoituksen korjaukset	-10 155 000	-10 155 000	-10 155 000	-12 077 000	-13 427	-39 232	-48 519	-39 929
Käyttömajaisuuden myyntivoitot	-10 200 000	-10 200 000	-10 200 000	-12 155 000	-14 051	-39 857	-49 144	-40 554
Varausten muutos	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25	-25	-25	-25
Investointien rahavirta	-75 393 000	-75 892 000	-75 212 000	-47 462 000	-33 679	-27 203	-15 809	-3 464
Käyttömajaisuusinvestoinnit	-88 093 000	-87 892 000	-87 912 000	-62 382 000	-50 660	-74 093	-73 625	-51 175
Rahoitusosuudet investointimenoihin	700 000	0	700 000	620 000	450	0	0	0
Käyttömajaisuuden myyntitulot	12 000 000	12 000 000	12 000 000	14 300 000	16 531	46 890	57 816	47 711
Toiminnan ja investointien rahavirta	-54 486 250	-63 825 681	-68 785 257	-35 822 912	-22 724	-14 500	-2 654	12 658
Rahoituksen rahavirta	54 500 000	63 000 000	63 000 000	35 940 000	22 990	15 190	2 990	-1 200
Antolainauksen muutokset *	0	0	0	-3 160 000	-5 860	-7 810	-4 510	-3 700
Lainakannan muutokset	53 000 000	62 000 000	62 000 000	37 600 000	27 350	21 000	5 000	0
Pitkäaikaiset lainat	27 000 000	25 000 000	25 000 000	20 000 000	13 000	13 000	1 000	0
Lyhytaikaiset lainat	26 000 000	37 000 000	37 000 000	17 600 000	14 350	8 000	4 000	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset **	1 500 000	1 000 000	1 000 000	1 500 000	1 500	2 000	2 500	2 500
Korottomien velkojen muutokset	4 597 094	1 685 190	1 685 190	0	0	0	0	0
Saamisten muutos	0	0	0	0	0	0	0	0
Liittymismaksut	1 500 000	1 000 000	1 000 000	1 500 000	1 500	2 000	2 500	2 500
RAHAVAROJEN MUUTOS	13 750	-825 681	-5 785 257	117 088	266	690	336	11 458
Lainamäärä 31.12.	233 000 000	262 000 000	262 000 000	299 600 000	326 950	347 950	352 950	352 950

Skenaariot

- perusskenaario on talousarvio 2025 ja suunnitelmavuodet 2025-2029
- VE1-VE4 skenaariot
- oletukset korostettu tummennetulla tekstillä kunkin skenaarion yhteydessä
- epävarmuus korostuu tulevaisuuteen mentäessä

Kasvun ja talouden hallintaohjelma 2025-2034

Kunta (ulkoinen laskenta)

- Talousarvion ja suunnitelmavuosien mukainen 2025-2029 skenaario VEO
- 2030 --> oletukset
 - toimintatuotot 0,9 % kasvu /vuosi
 - toimintamenot 2,0% kasvu / vuosi
 - verotulot 2,5% kasvu / vuosi
- veroprocentti 7,10 % koko jaksolla 2025-2034
- Lainakanta taittuu v. 2029 -->
- tuottavuushyötyjä ei ole oletettu
- ei tuotto-oletuksia luovuttavista kiinteistöistä (+ jos toteutuu)

TALouden SUUNNITTELUKEHIKKO

TP 2022	TP 2023	TA 2024	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030	2031	2032	2033	2034
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> ↓ Tuusula ↓ Kunnat vuoden 2023 kuntajaolla </div>													
TULOSLASKELMA	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Asukasluku 31.12.	40 384	41 338	41 241	42 168	42 180	42 686	43 198	43 717	44 241	44 772	45 310	45 853	46 403
Veroprocentti	19,75	7,11	7,10	7,10	7,10	7,10	7,10	7,10	7,10	7,10	7,10	7,10	7,10
vero-% yksikön tuotto → muutoksen vaikutus	9 566	12 797	11 477	11 452	12 520	12 913	13 455	13 724	13 998	14 348	14 707	15 074	15 451
Toimintatuotot	47 708	47 792	45 406	45 899	47 825	50 743	77 376	87 489	79 698	80 390	81 089	81 794	82 504
Toimintakulut	275 283	151 743	152 496	158 717	165 580	170 660	175 587	179 393	183 235	186 899	190 637	194 450	198 339
valmistus omaan käyttöön	367	259	170	170	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Toimintakate	-227 208	-103 693	-106 920	-112 648	-117 555	-119 717	-98 011	-91 704	-103 337	-106 309	-109 348	-112 456	-115 635
Kunnallisverot	188 925	90 985	81 488	81 306	88 895	91 682	95 527	97 438	99 386	101 871	104 417	107 028	109 704
Yhteisöverot	13 679	9 267	6 101	7 593	7 988	8 188	8 399	8 819	9 260	9 492	9 729	9 972	10 221
Kiinteistöverot	14 583	15 378	16 080	16 455	16 948	17 457	17 981	18 520	19 076	19 553	20 042	20 543	21 056
Verotulot	217 187	115 630	103 669	105 354	113 831	117 327	121 907	124 777	127 722	130 915	134 188	137 543	140 981
Valtionosuudet, ml hark.var.	36 369	27 595	28 728	28 374	30 993	31 303	31 929	32 568	33 219	33 718	34 223	34 737	35 258
Korkotuotot	78	202	173	173	313	319	514	694	874	874	874	874	874
Korkokulut	1 276	1 864	3 598	2 354	4 165	5 318	6 235	6 496	4 057	8 844	8 795	8 697	8 686
Muut rahoitustuotot	718	370	220	220	350	220	220	220	220	220	220	220	220
Muut rahoituskulut	60	11	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
UUSIKATE	25 848	38 229	22 221	19 068	23 716	24 084	50 274	60 009	54 591	50 524	51 312	52 170	52 963
€/asukas	640	925	539	452	562	564	1 164	1 373	1 234	1 128	1 132	1 138	1 141
Poistot ja arvonalent.	19 802	24 166	22 274	22 438	23 490	24 480	27 823	29 602	30 356	30 356	30 356	30 356	30 356
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	222	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	6 046	13 841	-52	-3 369	226	-396	22 451	30 407	24 235	20 168	20 956	21 814	22 607
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)	1 094	-67	70	70	103	103	103	103	103	103	103	103	103
Varausten lisäys(-) tai väh.(+)	-1 100	8 200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	6 051	5 708	18	-3 299	329	-293	22 554	30 510	24 338	20 271	21 059	21 917	22 710
TASEESTA													
Kertynyt yli-/alijäämä	60 706	64 333	64 351	61 052	64 680	64 387	86 941	117 451	141 789	162 059	183 118	205 035	227 745
€/asukas	1 503	1 556	1 560	1 448	1 533	1 508	2 013	2 687	3 205	3 620	4 041	4 472	4 908
RAHOITUSLASKELMAN JA TASEEN TIETOJA (sisältäen nettorahoitustarpeen ja sen vajeen kattamisoletukset)													
Vuosikate	25 848	38 229	22 221	19 068	23 716	24 084	50 274	60 009	54 591	50 524	51 312	52 170	52 963
Tulorahoituksen korjauserät	-10 392	-8 203	-10 155	-10 155	-12 077	-13 427	-39 232	-48 519	-39 929	-39 929	-39 929	-39 929	-39 929
Satunnaiset erät, netto	0	-222	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
= 1. Toiminnan rahavirta	15 455	29 804	12 066	8 913	11 639	10 657	11 042	11 490	14 662	10 595	11 383	12 241	13 034
Investointimenot	-57 685	-82 562	-87 892	-87 912	-62 382	-50 660	-74 093	-73 625	-51 175	-62 400	-56 788	-59 594	-58 191
Rahoitusosuudet investointeihin	1 572	0	0	700	620	450	0	0	0	0	0	0	0
Inv.hyödykkeiden luovutustulot	11 327	12 773	12 000	12 000	14 300	16 531	46 890	57 816	47 711	52 764	50 237	51 500	50 869
= 2. Nettoinvestoinnit	-44 786	-69 790	-75 892	-75 212	-47 462	-33 679	-27 203	-15 809	-3 464	-9 637	-6 550	-8 093	-7 322
€/asukas	-1 109	-1 688	-1 840	-1 784	-1 125	-789	-630	-362	-78	-215	-145	-177	-158
= 3. Toim. ja inv. rahavirta	-29 331	-39 986	-63 826	-66 299	-35 823	-23 022	-16 161	-4 319	11 198	958	4 832	4 148	5 712
(1. Tulorahoitus+ 2. Nettoinv.)													
4. Nettorahoitustarve													
(= 3. Toim. ja inv.rahav. + antolainasaam. muutokset - lainanlyh.)													
Antolainauksen muutokset	0	-410	0	0	-3 160	-5 860	-7 810	-4 510	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700
Lainamäärän muutos;	18 913	36 730	63 000	63 000	37 600	27 350	21 000	5 000	0	-1 954	-3 934	-448	-2 012
Lainanlyhennykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44 221	43 977	43 485	43 429
Lainanlyhytys	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18 913	18 913	18 913	18 913
Lainakanta	163 088	199 818	262 818	262 818	300 418	327 768	348 768	353 768	353 768	351 814	347 880	347 432	345 420
€/asukas	4 038	4 834	6 373	6 233	7 122	7 679	8 074	8 092	7 996	7 858	7 678	7 577	7 444

Kasvun ja talouden hallintaohjelma 2025-2034

Kunta (ulkoinen laskenta)

- Talousarvion ja suunnitelmavuosien mukainen 2025-2029 skenaario VE1
- Vero 0,2 prosenttiyksikön korotus vaikutus 2,5 miljoonaa euroa /vuosi v. 2026 lähtien
- 2030 --> oletukset
 - toimintatuotot 0,9 % kasvu /vuosi
 - toimintamenot 2,0% kasvu / vuosi
 - verotulot 2,5% kasvu / vuosi
- veroprocentti 7,30 % jaksolla 2026-2034
- Lainakanta taittuu v. 2029 -->
- tuottavuushyötyjä ei ole oletettu
- ei tulo-oletuksia luovuttavista kiinteistöistä (+ jos toteutuu)

TALOUDEN SUUNNITTELUKEHIKKO

Tuusula Kunnat vuoden 2023 kuntajaolla

Tuusula	TP 2022	TP 2023	TA 2024	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030	2031	2032	2033	2034
TULOSLASKELMA	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Asukasluku 31.12.	40 384	41 338	41 241	42 000	42 179	41 672	41 783	41 884	41 982	42 082	42 190	42 298	42 406	42 406
Veroprocentti	19,75	7,11	7,10	7,10	7,10	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30
vero-% yksikön tuotto	9 566	12 797	11 477	11 452	12 520	12 902	13 429	13 691	13 958	14 306	14 664	15 031	15 407	15 792
→ muutoksen vaikutus			-128	0	0	2 504	0	0	0	0	0	0	0	0
Toimintatuotot	47 708	47 792	45 406	45 899	47 825	50 743	77 376	87 489	79 698	80 390	81 089	81 794	82 504	83 221
Toimintakulut	275 283	151 743	152 496	158 717	165 580	170 660	175 587	179 393	183 235	186 899	190 637	194 450	198 339	202 306
valmistus omaan käyttöön	367	259	170	170	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Toimintatase	-227 208	-103 693	-106 920	-112 648	-117 555	-119 717	-98 011	-91 704	-103 337	-106 309	-109 348	-112 456	-115 635	-118 884
Kunnallisverot	188 925	90 985	81 488	81 306	88 895	94 186	98 031	99 942	101 890	104 437	107 048	109 724	112 468	115 279
Yhteisöverot	13 679	9 267	6 101	7 593	7 988	8 188	8 399	8 819	9 260	9 492	9 729	9 972	10 221	10 477
Kiinteistöverot	14 583	15 378	16 080	16 455	16 948	17 457	17 981	18 520	19 076	19 553	20 042	20 543	21 056	21 583
Verotulot	217 187	115 630	103 669	105 354	113 831	119 831	124 411	127 281	130 226	133 482	136 819	140 239	143 745	147 339
Valtionosuudet, ml hark.var.	36 369	27 595	28 728	28 374	30 993	31 303	31 929	32 568	33 219	33 718	34 223	34 737	35 258	35 787
Korkotuotot	78	202	173	173	313	319	514	694	874	874	874	874	874	874
Korkokulut	1 276	1 864	3 598	2 354	4 165	5 318	6 235	6 496	4 057	8 844	8 738	8 542	8 421	8 295
Muut rahoitustuotot	718	370	220	220	350	220	220	220	220	220	220	220	220	220
Muut rahoituskulut	90	14	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
RAHOITUSLASKELMA	25 848	38 229	22 221	19 068	23 716	26 588	52 778	62 513	57 095	53 090	54 000	55 021	55 992	56 991
€/asukas	640	925	539	454	562	638	1 263	1 493	1 360	1 262	1 280	1 301	1 320	1 344
Poistot ja arvonalent.	19 802	24 166	22 274	22 438	23 490	24 480	27 823	29 602	30 356	30 356	30 356	30 356	30 356	30 356
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	222	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	6 046	13 841	-52	-3 369	226	2 108	24 955	32 911	26 739	22 734	23 644	24 665	25 636	26 635
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)	1 094	-67	70	70	103	103	103	103	103	103	103	103	103	103
Varauksen lisäys(-) tai väh.(+)	-1 100	8 200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	6 051	5 708	18	-3 299	329	2 211	25 058	33 014	26 842	22 837	23 747	24 768	25 739	26 738
TASEEN TA														
Kertynyt yli-/alijäämä	60 706	64 333	64 351	61 052	64 680	66 891	91 949	124 963	151 805	174 642	198 390	223 158	248 897	275 635
€/asukas	1 503	1 556	1 560	1 454	1 533	1 605	2 201	2 984	3 616	4 150	4 702	5 276	5 869	6 500
RAHOITUSLASKELMAN JA TASEEN TIETOJA (sisältäen nettorahoitustarpeen ja sen vajeen kattamisoletukset)														
Vuosikate	25 848	38 229	22 221	19 068	23 716	26 588	52 778	62 513	57 095	53 090	54 000	55 021	55 992	56 991
Tulorahoituksen korjauserät	-10 392	-8 203	-10 155	-10 155	-12 077	-13 427	-39 232	-48 519	-39 929	-39 929	-39 929	-39 929	-39 929	-39 929
Satunnaiset erät, netto	0	-222	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
= 1. Toiminnan rahavirta	15 456	29 804	12 066	8 913	11 639	13 161	13 546	13 994	17 166	13 161	14 071	15 092	16 063	17 062
Investointimenot	-57 685	-82 562	-87 892	-87 912	-62 382	-50 660	-74 093	-73 625	-51 175	-62 400	-56 788	-59 594	-58 191	-58 892
Rahoitusosuudet investointeihin	1 572	0	0	700	620	450	0	0	0	0	0	0	0	0
Inv.hyödykkeiden luovutustulot	11 327	12 773	12 000	12 000	14 300	16 531	46 890	57 816	47 711	52 764	50 237	51 500	50 869	51 185
= 2. Nettoinvestoinnit	-44 786	-69 790	-75 892	-75 212	-47 462	-33 679	-27 203	-15 809	-3 464	-9 637	-6 550	-8 093	-7 322	-7 708
€/asukas	-1 109	-1 688	-1 840	-1 791	-1 125	-808	-651	-377	-83	-229	-155	-191	-173	-182
= 3. Toim. ja inv. rahavirta (1. Tulorahoitus+ 2. Nettoinv.)	-29 331	-39 986	-63 826	-66 299	-35 823	-20 518	-13 657	-1 815	13 702	3 525	7 521	6 999	8 741	9 354
4. Nettorahoitustarve														
(= 3. Toim. ja inv.rahav. + antolainasaam. muutokset - lainanlyh.)			-63 826	-66 299	-38 983	-26 378	-21 467	-6 325	10 002	-44 396	-39 867	-39 413	-37 062	-35 818
Antolainauksen muutokset	0	-410	0	0	-3 160	-5 860	-7 810	-4 510	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700
Lainamäärän muutos:	18 913	36 730	63 000	63 000	37 600	27 350	21 000	5 000	0	-4 264	-7 808	-4 875	-5 041	-5 654
Lainanlyhennykset			0	0	0	0	0	0	0	44 221	43 688	42 712	42 103	41 473
Lainamissysteere			63 000	63 000	37 600	27 350	21 000	5 000	0	39 957	35 880	37 637	37 062	35 818
Lainakanta	163 088	199 818	262 818	262 818	300 418	327 768	348 768	353 768	353 768	349 504	341 696	336 821	331 780	326 126
€/asukas	4 038	4 834	6 373	6 258	7 122	7 865	8 347	8 446	8 427	8 305	8 099	7 963	7 824	7 691

Kasvun ja talouden hallintaohjelma 2025-2034

Kunta (ulkoinen laskenta)

- Talousarvion ja suunnitelmavuosien mukainen 2025-2029 skenaario VE2
- Vero 0,2 prosenttiyksikön korotus vaikutus 2,5 miljoonaa euroa /vuosi v. 2026 lähtien
- Toimintatuottoja leikattu 10% v. 2026 lähtien
- 2030 --> oletukset
 - toimintatuotot 0,9 % kasvu /vuosi
 - toimintamenot 2,0% kasvu /vuosi
 - verotulot 2,5% kasvu /vuosi
- veroprosentti 7,30 % jaksolla 2026-2034
- Lainakanta taittuu v. 2029 -->, mutta lähtee uudelleen kasvuun 2030
- tuottavuushyötyjä ei ole oletettu
- ei tuotto-oletuksia luovuttavista kiinteistöistä (+ jos toteutuu)

TALouden SUUNNITTELUKEHIKKO

Tuusula	TP 2022	TP 2023	TA 2024	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030	2031	2032	2033	2034
TUOSLASKELMA	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Asukasluku 31.12.	40 384	41 338	41 241	42 168	42 180	42 686	43 198	43 717	44 241	44 772	45 310	45 853	46 403	46 960
Veroprosentti	19,75	7,11	7,10	7,10	7,10	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30
vero-% yksikön tuotto → muutoksen vaikutus	9 566	12 797	11 477	11 452	12 520	12 902	13 429	13 691	13 958	14 306	14 664	15 031	15 407	15 792
Toimintatuotot	47 708	47 792	45 406	45 899	47 825	45 669	69 638	78 740	71 728	72 351	72 980	73 614	74 254	74 899
Toimintakulut	275 283	151 743	152 496	158 717	165 580	170 660	175 587	179 393	183 235	186 899	190 637	194 450	198 339	202 306
valmistus omaan käyttöön	367	259	170	170	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Toimintakate	-227 208	-103 693	-106 920	-112 648	-117 555	-124 791	-105 749	-100 453	-111 307	-114 348	-117 457	-120 636	-123 885	-127 207
Kunnallisverot	188 925	90 985	81 488	81 306	88 895	94 186	98 031	99 942	101 890	104 437	107 048	109 724	112 468	115 279
Yhteisöverot	13 679	9 267	6 101	7 593	7 988	8 188	8 399	8 819	9 260	9 492	9 729	9 972	10 221	10 477
Kiinteistöverot	14 583	15 378	16 080	16 455	16 948	17 457	17 981	18 520	19 076	19 553	20 042	20 543	21 056	21 583
Verotulot	217 187	115 630	103 669	105 354	113 831	119 831	124 411	127 281	130 226	133 482	136 819	140 239	143 745	147 339
Valtionosuudet, ml hark.var.	36 369	27 595	28 728	28 374	30 993	31 303	31 929	32 568	33 219	33 718	34 223	34 737	35 258	35 787
Korkotuotot	78	202	173	173	313	319	514	694	874	874	874	874	874	874
Korkokulut	1 276	1 864	3 598	2 354	4 165	5 318	6 235	6 496	4 057	8 844	8 999	9 112	9 249	9 350
Muut rahoitustuotot	718	370	220	220	220	220	220	220	220	220	220	220	220	220
Muut rahoituskulut	28	11	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
VIISIKATE	25 848	38 229	22 221	19 068	23 716	21 514	45 041	53 764	49 126	45 051	45 630	46 272	46 913	47 613
€/asukas	640	925	539	452	562	504	1 043	1 230	1 110	1 006	1 007	1 009	1 011	1 014
Poistot ja avonalemt.	19 802	24 166	22 274	22 438	23 490	24 480	27 823	29 602	30 356	30 356	30 356	30 356	30 356	30 356
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	222	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	6 046	13 841	-52	-3 369	226	-2 966	17 218	24 162	18 770	14 695	15 274	15 916	16 557	17 257
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)	1 094	-67	70	70	103	103	103	103	103	103	103	103	103	103
Varauksen lisäys(-) tai väh.(+)	-1 100	8 200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	6 051	5 708	18	-3 299	329	-2 863	17 321	24 265	18 873	14 798	15 377	16 019	16 660	17 360
TASEESTA														
Kertynyt yli-/alijäämä	60 706	64 333	64 351	61 052	64 680	61 817	79 137	103 402	122 275	137 073	152 450	168 469	185 129	202 490
€/asukas	1 503	1 556	1 560	1 448	1 533	1 448	1 832	2 365	2 764	3 062	3 365	3 674	3 990	4 312
RAHOITUSLASKELMAN JA TASEEN TIETOJA (sisältäen nettoraahoitustarpeen ja sen vajeen kattamisoletukset)														
Vuosisate	25 848	38 229	22 221	19 068	23 716	21 514	45 041	53 764	49 126	45 051	45 630	46 272	46 913	47 613
Tulorahoituksen korjaukset	-10 392	-8 203	-10 155	-10 155	-12 077	-13 427	-39 232	-48 519	-39 929	-39 929	-39 929	-39 929	-39 929	-39 929
Satunnaiset erät, netto	0	-222	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
= 1. Toiminnan rahavirta	15 456	29 804	12 066	8 913	11 639	8 087	5 809	5 245	9 197	5 122	5 701	6 343	6 984	7 684
Investointimenot	-57 685	-82 562	-87 892	-87 912	-62 382	-50 660	-74 093	-73 625	-51 175	-62 400	-56 788	-59 594	-58 191	-58 892
Rahoitusosuudet investointeihin	1 572	0	0	700	620	450	0	0	0	0	0	0	0	0
Inv. hyödykkeiden luovutustulot	11 327	12 773	12 000	12 000	14 300	16 531	46 890	57 816	47 711	52 764	50 237	51 500	50 869	51 185
= 2. Nettoinvestoinnit	-44 786	-69 790	-75 892	-75 212	-47 462	-33 679	-27 203	-15 809	-3 464	-9 637	-6 550	-8 093	-7 322	-7 708
€/asukas	-1 109	-1 688	-1 840	-1 784	-1 125	-789	-630	-362	-78	-215	-145	-177	-158	-164
= 3. Toim. ja inv. rahavirta	-29 331	-39 986	-63 826	-66 299	-35 823	-25 592	-21 394	-10 564	5 733	-4 514	-849	-1 751	-338	-23
(1. Tulorahoitus+ 2. Nettoinv.)														
4. Nettoraahoitustarve														
(= 3. Toim. ja inv.rahav. + antolainasaam. muutokset - lainanlyh.)														
Antolainauksen muutokset	0	-410	0	0	-3 160	-5 860	-7 810	-4 510	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700
Lainamäärän muutokset	18 913	36 730	63 000	63 000	37 600	27 350	21 000	5 000	0	6 182	4 549	5 451	4 038	3 723
Lainanlyhennykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44 221	44 994	45 562	46 244	46 748
Lainanlisäystarve	63 000	63 000	63 000	63 000	37 600	27 350	21 000	5 000	0	50 403	49 543	51 013	50 281	50 472
Lainakanta	163 088	199 818	262 818	262 818	300 418	327 768	348 768	353 768	353 768	359 950	364 499	369 950	373 987	377 710
€/asukas	4 038	4 834	6 333	6 233	7 122	7 679	8 074	8 092	7 996	8 040	8 045	8 068	8 059	8 043
Rahavarat	2 981	4 194	-826	-3 299	-1 383	-4 102	-8 204	-10 074	2 033	0	0	0	0	0
€/asukas	71	101	-20	-79	-33	-98	-190	-230	50	0	0	0	0	0
Nettovelka (rahat-lainat)	160 107	195 624	263 644	266 117	301 801	331 871	356 973	363 843	351 736	359 950	364 499	369 950	373 987	377 710
€/asukas	3 965	4 732	6 393	6 311	7 155	7 775	8 264	8 323	7 950	8 040	8 045	8 068	8 059	8 043

Kasvun ja talouden hallintaohjelma 2025-2034

Kunta (ulkoinen laskenta)

- Talousarvion ja suunnitelmavuosien mukainen 2025-2029 skenaario VE3
- Vero 0,4 prosenttiyksikön korotus vaikutus 5,0 miljoonaa euroa /vuosi v. 2026 lähtien
- Toimintatuottoja leikattu 10% v. 2026 lähtien
- 2030 --> oletukset
 - toimintatuotot 0,9 % kasvu /vuosi
 - toimintamenot 2,0% kasvu /vuosi
 - verotulot 2,5% kasvu / vuosi
- veroprosentti 7,50 % jaksolla 2026-2034
- Lainakanta taittuu v. 2029 -->, mutta lähtee uudelleen kasvuun 2030
- tuottavuushyötyjä ei ole oletettu
- ei tuotto-oletuksia luovuttavista kiinteistöistä (+ jos toteutuu)

TALouden SUUNNITTELUKEHIKKO

TP 2022	TP 2023	TA 2024	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030	2031	2032	2033	2034
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">Tuusula</div> <div style="text-align: right;">Kunnat vuoden 2023 kuntajaolla</div> </div>													
TULOSLASKELMA	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Asukasluku 31.12.	40 384	41 338	41 241	42 168	42 180	42 686	43 198	43 717	44 241	44 772	45 310	45 853	46 403
Veroprosentti	19,75	7,11	7,10	7,10	7,10	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50
vero-% yksikön tuotto → muutoksen vaikutus	9 566	12 797	11 477	11 452	12 520	12 892	13 405	13 659	13 919	14 267	14 624	14 989	15 364
Toimintatuotot	47 708	47 792	45 406	45 899	47 825	45 669	69 638	78 740	71 728	72 351	72 980	73 614	74 254
Toimintakulut	275 283	151 743	152 496	158 717	165 580	170 660	175 587	179 393	183 235	186 899	190 637	194 450	198 339
valmistus omaan käyttöön	367	259	170	170	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Toimintakate	-227 208	-103 693	-106 920	-112 648	-117 555	-124 791	-105 749	-100 453	-111 307	-114 348	-117 457	-120 636	-123 885
Kunnallisverot	188 925	90 985	81 488	81 306	88 895	96 690	100 535	102 446	104 394	107 004	109 679	112 421	115 232
Yhteisöverot	13 679	9 267	6 101	7 593	7 988	8 188	8 399	8 819	9 260	9 492	9 729	9 972	10 477
Kiinteistöverot	14 583	15 378	16 080	16 455	16 948	17 457	17 981	18 520	19 076	19 553	20 042	20 543	21 056
Verotulot	217 187	115 630	103 669	105 354	113 831	122 335	126 915	129 785	132 730	136 048	139 450	142 936	146 509
Valtionosuudet, ml hark.var.	36 369	27 595	28 728	28 374	30 993	31 303	31 929	32 568	33 219	33 718	34 223	34 737	35 258
Korkotuotot	78	202	173	173	313	319	514	694	874	874	874	874	874
Korkokulut	1 276	1 864	3 598	2 354	4 165	5 318	6 235	6 496	4 057	8 844	8 872	8 917	8 981
Muut rahoitustuotot	718	370	220	220	350	220	220	220	220	220	220	220	220
Muut rahoituskulut	20	14	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
VIISIKATE	25 848	38 229	22 221	19 068	23 716	24 018	47 545	56 268	51 630	47 618	48 388	49 164	49 945
€/asukas	640	925	539	452	562	563	1 101	1 287	1 167	1 064	1 068	1 072	1 076
Poistot ja arvonalent.	19 802	24 166	22 274	22 438	23 490	24 480	27 823	29 602	30 356	30 356	30 356	30 356	30 356
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	222	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	6 046	13 841	-52	-3 369	226	-462	19 722	26 666	21 274	17 262	18 032	18 808	19 589
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)	1 094	-67	70	70	103	103	103	103	103	103	103	103	103
Varausten lisäys(-) tai väh.(+)	-1 100	8 200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	6 051	5 708	18	-3 299	329	-359	19 825	26 769	21 377	17 365	18 135	18 911	19 692
TASEESTA													
Kertynyt yli-/alijäämä	60 706	64 333	64 351	61 052	64 680	64 321	84 145	110 914	132 291	149 656	167 791	186 702	206 394
€/asukas	1 503	1 556	1 560	1 448	1 533	1 507	1 948	2 537	2 990	3 343	3 703	4 072	4 448
RAHOITUSLASKELMAN JA TASEEN TIETOJA (sisältään nettorahoitustarpeen ja sen vajeen kattamisoletukset)													
Vuositake	25 848	38 229	22 221	19 068	23 716	24 018	47 545	56 268	51 630	47 618	48 388	49 164	49 945
Tulorahoituksen korjaukset	-10 392	-8 203	-10 155	-10 155	-12 077	-13 427	-39 232	-48 519	-39 929	-39 929	-39 929	-39 929	-39 929
Satunnaiset erät, netto	0	-222	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
= 1. Toiminnan rahavirta	15 456	29 804	12 066	8 913	11 639	10 591	8 313	7 749	11 701	7 689	8 459	9 235	10 016
Investointimenot	-57 685	-82 562	-87 892	-87 912	-62 382	-50 660	-74 093	-73 625	-51 175	-62 400	-56 788	-59 594	-58 191
Rahoitusosuudet investointeihin	1 572	0	0	700	620	450	0	0	0	0	0	0	0
Inv.hyödykkeiden luovutustulot	11 327	12 773	12 000	12 000	14 300	16 531	46 890	57 816	47 711	52 764	50 237	51 500	51 185
= 2. Nettoinvestoinnit	-44 786	-69 790	-75 892	-75 212	-47 462	-33 679	-27 203	-15 809	-3 464	-9 637	-6 550	-8 093	-7 322
€/asukas	-1 109	-1 688	-1 840	-1 784	-1 125	-789	-630	-362	-78	-215	-145	-177	-158
= 3. Toim. ja inv. rahavirta	-29 331	-39 986	-63 826	-66 299	-35 823	-23 088	-18 890	-8 060	8 237	-1 948	1 909	1 142	2 695
(1. Tulorahoitus+ 2. Nettoinv.)													
4. Nettorahoitustarve													
(= 3. Toim. ja inv.rahav. + antolainasaam. muutokset - lainanlyh.)													
Antolainauksen muutokset	0	-410	0	0	-3 160	-5 860	-7 810	-4 510	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700
Lainamäärän muutokset	18 913	36 730	63 000	63 000	37 600	27 350	21 000	5 000	0	1 111	1 791	2 558	1 005
Lainanlyhennykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44 221	44 360	44 584	44 904
Lainanlisäystarve	63 000	63 000	63 000	63 000	37 600	27 350	21 000	5 000	0	45 332	46 151	47 142	45 909
Lainakanta	163 088	199 818	262 818	262 818	300 418	327 768	348 768	353 768	353 768	354 879	356 671	359 229	360 234
€/asukas	4 038	4 834	6 233	6 233	7 122	7 679	8 074	8 092	7 996	7 926	7 872	7 834	7 763
Rahavarat	2 981	4 194	-826	-3 299	-1 383	-1 598	-5 700	-7 570	4 537	0	0	0	0
€/asukas	74	101	-20	-79	-33	-37	-132	-173	113	0	0	0	0
Nettovelka (rahat-lainat)	160 107	195 624	263 644	266 117	301 801	329 366	354 469	361 338	349 232	354 879	356 671	359 229	360 234
€/asukas	3 965	4 732	6 393	6 311	7 155	7 716	8 206	8 265	7 894	7 926	7 872	7 834	7 763

Kasvun ja talouden hallintaohjelma 2025-2034

TALOUDEEN SUUNNITTELUKEHIKKO

Tuusula

Kunnat vuoden 2023 kuntajoilla

Kunta (ulkoinen laskenta)

- Talousarvion ja suunnitelmavuosien mukainen 2025-2029 skenaario **VE4**
- Vero 0,2 prosenttiyksikön korotus vaikutus 2,5 miljoonaa euroa /vuosi v. 2026 lähtien**
- Toimintatuottoja leikattu 10% v. 2026 lähtien**
- 2030 --> oletukset
 - toimintatuotot 0,9 % kasvu /vuosi
 - toimintamenot 2,0% kasvu / vuosi
 - verotulot 2,5% kasvu / vuosi
- veroprosentti 7,30 % jaksolla 2026-2034
- Lainakanta taittuu v. 2029 -->, mutta lähtee uudelleen kasvuun 2030**
- Tuottavuusparannus 0,5% /vuosi, asetettu toimintameno säästönä**
- ei tuotto-oletuksia luovuttavista kiinteistöistä (+ jos toteutuu)

Tuusula	TP 2022	TP 2023	TA 2024	ENN 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	2030	2031	2032	2033	2034
TULOSLASKELMA	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Asukasluku 31.12.	40 384	41 338	41 241	42 168	42 180	42 686	43 198	43 717	44 241	44 772	45 310	45 853	46 403	46 960
Veroprosentti	19,75	7,11	7,10	7,10	7,10	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30	7,30
vero-% yksikön tuotto	9 566	12 797	11 477	11 452	12 520	12 902	13 429	13 691	13 958	14 306	14 664	15 031	15 407	15 792
→ muutoksen vaikutus			-128	0	0	2 504	0	0	0	0	0	0	0	0
Toimintatuotot	47 708	47 792	45 406	45 899	47 825	45 669	69 638	78 740	71 728	72 351	72 980	73 614	74 254	74 899
Toimintakulut	275 283	151 743	152 496	158 717	165 580	169 807	174 709	178 496	182 318	185 035	187 792	190 590	193 430	196 312
valmistus omaan käyttöön	367	259	170	170	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Toimintakate	-227 208	-103 693	-106 920	-112 648	-117 555	-123 938	-104 871	-99 556	-110 390	-112 484	-114 612	-116 776	-118 976	-121 213
Kunnallisverot	188 925	90 985	81 488	81 306	88 895	94 186	98 031	99 942	101 890	104 437	107 048	109 724	112 468	115 279
Yhteisöverot	13 679	9 267	6 101	7 593	7 988	8 188	8 399	8 819	9 260	9 492	9 729	9 972	10 221	10 477
Kiinteistöverot	14 583	15 378	16 080	16 455	16 948	17 457	17 981	18 520	19 076	19 553	20 042	20 543	21 056	21 583
Verotulot	217 187	115 630	103 669	105 354	113 831	119 831	124 411	127 281	130 226	133 482	136 819	140 239	143 745	147 339
Valtionosuudet, ml hark.var.	36 369	27 595	28 728	28 374	30 993	31 303	31 929	32 568	33 219	33 718	34 223	34 737	35 258	35 787
Korkotuotot	78	202	173	173	313	319	514	694	874	874	874	874	874	874
Korkokulut	1 276	1 864	3 598	2 354	4 165	5 318	6 235	6 496	4 057	8 844	8 929	8 970	9 006	8 978
Muut rahoitustuotot	718	370	220	220	350	220	220	220	220	220	220	220	220	220
Muut rahoituskulut	20	11	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
VOUSIKATIE	25 848	38 229	22 221	19 068	23 716	22 367	45 919	54 661	50 042	46 916	48 545	50 274	52 065	53 978
€/asukas	640	925	539	452	562	524	1 063	1 250	1 131	1 048	1 071	1 096	1 122	1 149
Poistot ja arvonalent.	19 802	24 166	22 274	22 438	23 490	24 480	27 823	29 602	30 356	30 356	30 356	30 356	30 356	30 356
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	222	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	6 046	13 841	-52	-3 369	226	-2 113	18 096	25 059	19 686	16 560	18 189	19 918	21 709	23 622
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)	1 094	-67	70	70	103	103	103	103	103	103	103	103	103	103
Varausten lisäys(-) tai väh.(+)	-1 100	8 200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	6 051	5 708	18	-3 299	329	-2 010	18 199	25 162	19 789	16 663	18 292	20 021	21 812	23 725
TASEESTA														
Kertynyt yli-/alijäämä	60 706	64 333	64 351	61 052	64 680	62 670	80 869	106 030	125 819	142 482	160 774	180 795	202 607	226 332
€/asukas	1 503	1 556	1 560	1 448	1 533	1 468	1 872	2 425	2 844	3 182	3 548	3 943	4 366	4 820

RAHOITUSLASKELMAN JA TASEEN TIETOJA (sisältäen nettoraahoitustarpeen ja sen vajeen kattamisoletukset)

Vuosikate	25 848	38 229	22 221	19 068	23 716	22 367	45 919	54 661	50 042	46 916	48 545	50 274	52 065	53 978
Tulorahoituksen korjauserät	-10 392	-8 203	-10 155	-10 155	-12 077	-13 427	-39 232	-48 519	-39 929	-39 929	-39 929	-39 929	-39 929	-39 929
Satunnaiset erät, netto	0	-222	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
= 1. Toiminnan rahavirta	15 455	29 804	12 066	8 913	11 639	8 940	6 687	6 142	10 113	6 987	8 166	10 345	12 136	14 049
Investointimenot	-57 685	-82 562	-87 892	-87 912	-62 382	-50 660	-74 093	-73 625	-51 175	-62 400	-56 788	-59 594	-58 191	-58 892
Rahoitusosuudet investointeihin	1 572	0	0	700	620	450	0	0	0	0	0	0	0	0
Inv. hyödykkeiden luovutustulot	11 327	12 773	12 000	12 000	14 300	16 531	46 890	57 816	47 711	52 764	50 237	51 500	50 869	51 185
= 2. Nettoinvestoinnit	-44 786	-69 790	-75 892	-75 212	-47 462	-33 679	-27 203	-15 809	-3 464	-9 637	-6 550	-8 093	-7 322	-7 708
€/asukas	-1 109	-1 688	-1 840	-1 784	-1 125	-789	-630	-362	-78	-215	-145	-177	-158	-164
= 3. Toim. ja inv. rahavirta (1. Tulorahoitus+ 2. Nettoinv.)	-29 331	-39 986	-63 826	-66 299	-35 823	-24 739	-20 516	-9 667	6 649	-2 650	2 066	2 252	4 814	6 342
4. Nettoraahoitustarve														
(= 3. Toim. ja inv. rahav. + antolainasaam. muutokset - lainanlyh.)			-63 826	-66 299	-38 983	-30 599	-28 326	-14 177	2 949	-50 571	-46 280	-46 299	-43 917	-42 250
Antolainauksen muutokset	0	-410	0	0	-3 160	-5 860	-7 810	-4 510	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700
Lainamäärän muutos:	18 913	36 730	63 000	63 000	37 600	27 350	21 000	5 000	0	3 401	1 634	1 448	-1 114	-2 642
Lainanlyhennykset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44 221	44 646	44 850	45 031	44 892
Lainanisäystarve	0	0	63 000	63 000	37 600	27 350	21 000	5 000	0	47 622	46 280	46 299	43 917	42 250
Lainakanta	163 088	199 818	262 818	262 818	300 418	327 768	348 768	353 768	353 768	357 170	358 804	360 252	359 138	356 496
€/asukas	4 038	4 834	6 373	6 233	7 122	7 679	8 074	8 092	7 996	7 977	7 919	7 857	7 739	7 591
Rahavarat	2 981	4 194	-826	-3 299	-1 383	-3 249	-7 326	-9 177	2 949	0	0	0	0	0
€/asukas	74	101	-20	-79	-33	-76	-173	-210	73	0	0	0	0	0
Nettovelka (rahat lainat)	160 107	195 624	263 644	266 117	301 801	331 017	356 095	362 946	350 820	357 170	358 804	360 252	359 138	356 496
€/asukas	3 965	4 732	6 393	6 311	7 155	7 755	8 243	8 302	7 930	7 977	7 919	7 857	7 739	7 591

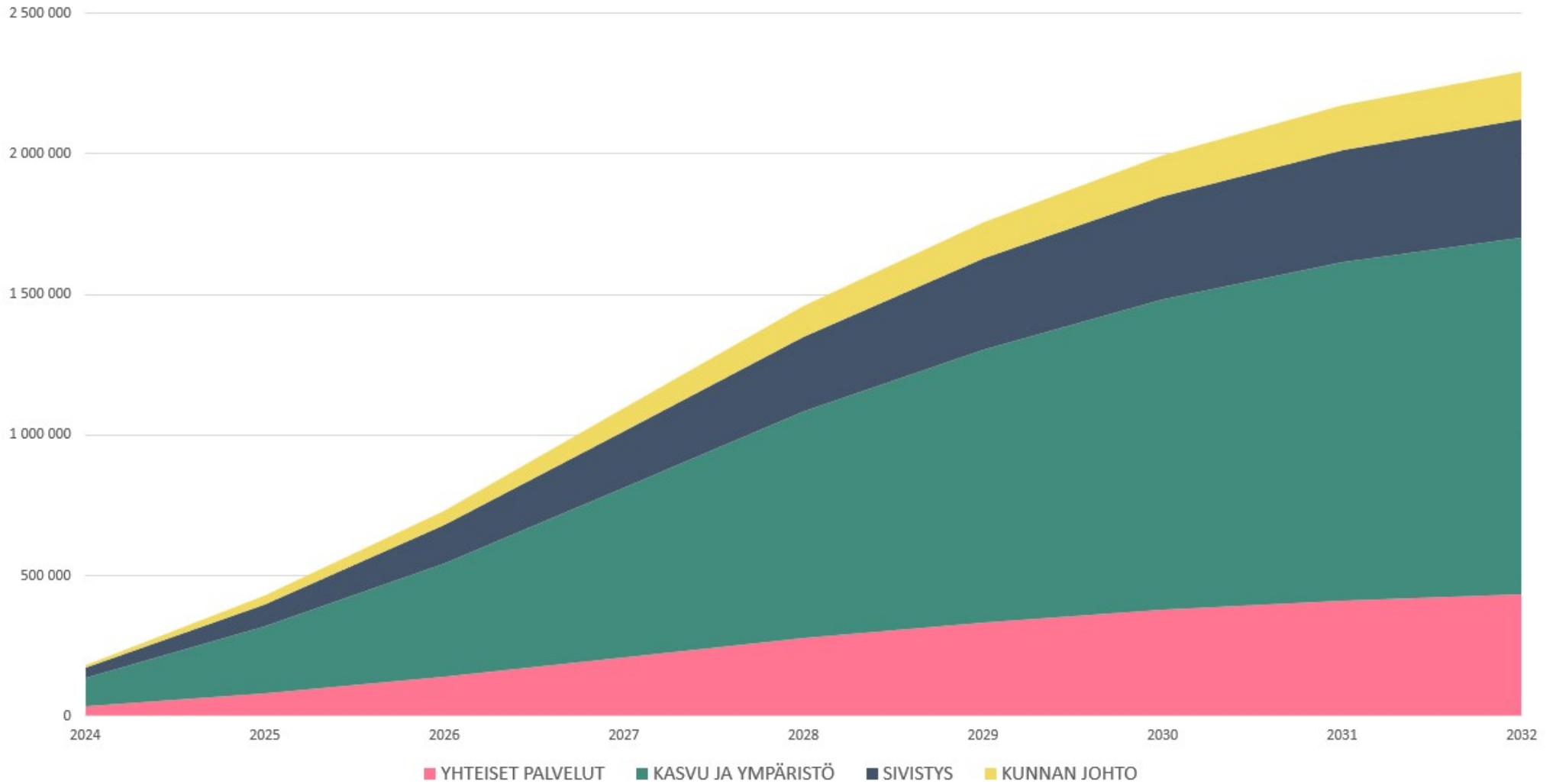
Kasvun ja talouden hallintaohjelma – johtopäätökset

- tulopotentiaalin täysimääräinen hyödyntäminen korostuu (tonttien myynnit)
- kustannustason nousua hillittävä nykyistä voimakkaammin
 - toimenpiteet toimintamenojen taloudenpitoon
- Palveluverkko – tiivistettävä ja luovuttava nopealla aikataululla kiinteistöistä /tiloista, joita kunta ei tarvitse
 - realisoitava, jotta käyttökuluja saadaan pienemmäksi
- veronkorotus esim. 0,2 prosenttiyksikköä yksi keino, ei kuitenkaan ensisijainen
- Investoinnit ja hankintojen kilpailutus
 - Investointien välttämättömyys perattava, kilpailuttamiseen kiinnitettävä huomiota (kustannushyötyjen saavuttaminen)
- on asetettava tuottavuuden parantamistavoite
 - esimerkissä maltillisella 0,5% tuottavuustavoitteella, toimintamenoissa n. 0,8-1 miljoonan euron vaikutus (2026-2029), vaikutus voimistuu jäljempinä vuosina
- tuottavuuden mittaamisen tavasta on sovittava alkuvuoden 2025 aikana
 - Kuntatason mittaaminen – mittaritietojen saatavuus
 - Palvelukohtainen tuottavuuden mittaaminen
- tuottavuuspotentiaalin esimerkki seuraavilla kalvoilla

Palveluiden järjestäminen osana kasvun ja talouden hallintaohjelmaa

- Kasvun ja talouden hallintaohjelman linjauksen mukaisesti palveluprosessien kehittämisestä tavoitellaan asteittaista tuottavuushyötyjen nousua 0,15 milj. eurosta 0,3 milj. euroon/vuosi.
- Nykyisiin kustannuksiin peilaten linjauksen saavuttaminen vaatisi noin 0,2-0,6 % yhteisen tehostamistavoitteen.

Tuottavuushyötyjen kumulatiivinen potentiaali

Palveluiden kehittämisen ulottuvuudet: palveluiden järjestämisen suunnittelu ja jatkuva kehittäminen

- Kasvun ja talouden hallintaohjelman mukaisia tuottavuushyötyjä tavoitellaan erityisesti **palveluiden järjestämisen suunnittelun** yhteydessä, jolloin konkreettisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi:
 - Palvelun sisäisten toimintatapojen kehittämistoimenpiteet
 - Palvelun sisällön tai valitun laatutason muutokset
 - Palvelun tuottamistavan muutokset
- Linjauksen mukaisten tuottavuushyötyjen saavuttaminen vaatii kuitenkin myös kokonaisvaltaista, tavoitteellista ja **jatkuvaa palveluiden kehittämistä** läpi kaikkien toimialueiden, jolloin konkreettisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi:
 - Palveluiden tehostaminen (mm. lean-filosofiaan perustuva jatkuva kehittäminen)
 - Digitalisaation tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen palvelun tuottamisessa (mm. prosessien automatisointi)
 - Tiedolla johtamisen hyödyntäminen palvelun johtamisessa

Linjaukset ja toimenpiteet

Linjaukset	Toimenpiteet
Talouden perustan vahvistaminen	-kunnan elinvoiman, veropohjan ja tulorahoituksen vahvistaminen, -asuin- ja työpaikkatonttien kaavoitusten ja myyntien voimakas edistäminen -väestön ja yritysten saaminen Tuusulaan
Palveluverkon tiivistäminen	-kiinteistöistä luopumisen vahdittaminen -käyttötaloushyötyjen realisointi
Toiminnan tuottavuus	-henkilöstömäärän ja rakenteen optimointi -prosessien tehostaminen / automaatio -toiminnan tuottavuuden parantaminen ja tuotantotapojen arviointi
Investointiohjelma	-investointien välttämättömyyden arviointi, priorisointi ja ajoittaminen (esim. infrainvestoinnit, infrarakentamisen kustannusten tiukempi seuranta) -kasvavan lainamäärän hallinta em. keinoin
Toimintamenojen kasvun hillintä – yleistä kustannuskehitystä matalampi taso	-toimintamenojen kriittinen läpikäynti